

Voedings- en eetstoornissen

Het hoofdstuk over voedings- en eetstoornissen in de vijfde editie van het *Handboek voor de classificatie van psychische stoornissen (DSM-5®)* bevat verschillende wijzigingen die beter aansluiten op de klachten en gedragingen van patiënten met deze stoornissen in verschillende levensfasen. Belangrijke wijzigingen zijn de erkenning van de *eetbuistoornis*, revisie van de classificatiecriteria voor *anorexia nervosa* en *boulimia nervosa*, en de opname van *pica*, *ruminatiestoornis* en *vermijdende/restrictieve voedselinnamestoornis*. Deze laatste drie waren in de DSM-IV opgenomen onder de *stoornissen die meestal voor het eerst op zuigelingenleeftijd, kinderleeftijd of in de adolescentie gediagnosticeerd worden*, een hoofdstuk dat in de DSM-5 niet meer bestaat. De afgelopen jaren merkten klinici en onderzoekers dat een substantieel aantal mensen met een eetstoornis niet in een van de DSM-IV-classificaties *anorexia nervosa* of *boulimia nervosa* pasten. Bij gebrek aan beter kregen velen daardoor de classificatie *eetstoornis niet anders omschreven* toegewezen. Uit onderzoek is gebleken dat een significant aantal mensen in die NAO-groep in feite waarschijnlijk een eetbuistoornis heeft.

Eetbuistoornis

De eetbuistoornis is toegelaten voor opname in de DSM-5 als zelfstandige classificatie van een eetstoornis. In de DSM-IV werd de eetbuistoornis niet als een stoornis erkend maar omschreven in bijlage B, *Criteria Sets and Axes Provided for Further Study*, en was er geen andere classificatie voor dan de veelomvattende *eetstoornis niet anders omschreven*. De eetbuistoornis is gedefinieerd als recidiverende episoden waarin iemand in korte tijd een hoeveelheid voedsel eet die beslist groter is dan die de meeste mensen onder vergelijkbare omstandigheden zouden eten, met episoden waarin de betrokkene het gevoel heeft het eigen eetgedrag niet te kunnen beheersen. Iemand met een eetbuistoornis kan te snel eten, zelfs wanneer hij of zij geen lichamelijke trek heeft. Hij of zij kan zich schuldig voelen, zich schamen of walgen van zichzelf en eet wellicht alleen om het gedrag te verbergen. Deze stoornis gaat gepaard met duidelijke lijdensdruk en treedt gemiddeld minimaal eens per week gedurende drie maanden op. Deze wijziging is bedoeld om bekendheid te geven aan het substantiële verschil tussen de eetbuistoornis en het veelvoorkomende fenomeen van te veel eten. Niet te veel eten is voor veel mensen in de Westerse wereld een uitdaging, maar het optreden van recidiverende eetbuien is zeldzamer, veel ernstiger en gaat gepaard met significante lichamelijke en psychische problemen.

Anorexia nervosa

Anorexia nervosa treft vooral pubermeisjes en jonge vrouwen. Kenmerkend zijn een incorrect lichaamsbeeld en overmatig afslanken met als gevolg ernstig gewichtsverlies, met een pathologische angst om dik te worden. De criteria hebben een aantal kleine maar belangrijke veranderingen ondergaan:

- Criterium A is gericht op gedrag, zoals beperking van de calorie-inname, en bevat niet meer het woord 'weigeren' als het gaat om gewichtshandhaving, aangezien dat laatste een intentie impliceert van de patiënt en daardoor moeilijk te meten is.
- Het criterium D in de DSM-IV, volgens welk amenorroe vereist is of het uitblijven van minimaal drie menstratiecycli, is geschrapt. Dit criterium is niet toe te passen op mannelijke individuen, meisjes voor de menarche, meisjes en vrouwen die orale anticonceptiva gebruiken en postmenopauzale vrouwen. Er zijn gevallen waarin iemand alle andere klachten en verschijnselen van anorexia nervosa vertoont, maar toch enige menstruele activiteit heeft.

Boulimia nervosa

Boulimia nervosa kenmerkt zich door frequente eetbui-episoden gevolgd door inadequaat gedrag, zoals zelf opgewekt braken om gewichtstoename tegen te gaan. In de criteria van de DSM-5 is de frequentie van eetbuien en compensatoire gedragingen die vereist zijn voor de classificatie *boulimia nervosa* verminderd, van tweemaal per week in de DSM-IV naar eenmaal per week in de DSM-5.

Algemene veranderingen

De *Eating Disorders Work Group* heeft zich ten doel gesteld om met de DSM-5 het gebruik van de verzamelclassificaties overige gespecificeerde *voedings- en eetstoornis* en *ongespecificeerde voedings- en eetstoornis* te minimaliseren. Een primaire doelstelling was, om voor meer mensen met eetstoornissen een classificatie te hebben die accuraat hun symptomen en gedrag beschrijft. Een accurate classificatie is immers de eerste stap voor klinici en patiënt naar de formulering van een diagnose en behandelplan.

De DSM is het handboek voor klinici en onderzoekers bij de classificatie van psychische stoornissen. De American Psychiatric Association (APA) heeft in 2013 de DSM-5 uitgebracht na een revisieproces van 14 jaar. Zie voor meer informatie www.dsm-5.nl.

© 2013 American Psychiatric Association. Nederlandse vertaling: Boom uitgevers Amsterdam. Dit whitepaper is vrij te gebruiken voor niet-commerciële doeleinden. Voor commercieel gebruik dient u contact op te nemen met Boom uitgevers Amsterdam, info@boompsychologie.nl of (020) 524 45 14.

*Dit whitepaper is vertaald door Hilde Merkus (MediaMerkus B.V.).
Met dank aan prof. dr. Michiel W. Hengeveld.*

Lees meer op www.dsm-5.nl.

Bestel alle DSM-5-uitgaven op www.dsm-5.nl

Criteria met achtergronden en toelichting: de complete DSM-5

Hardcover: 9789461059598 | € 149,95

Paperback: 9789089532220 | € 112,95

Beknopte uitgave met de criteria van de DSM-5

Ringband: 9789089532251 | € 59,95

Paperback: 9789089532237 | € 59,95

Toepassingen voor de drukke clinicus

Het Handboek van de DSM-5 is zeer omvangrijk. *Het DSM-5® Praktijkboek* is speciaal geschreven voor de clinicus die weinig tijd heeft, maar toch gedegen wil classificeren. Naast een beschrijving van alle stoornissen en hun classificatiecriteria komen ook de belangrijkste veranderingen ten opzichte van de DSM-IV aan bod.

9789089536280 | paperback | € 69,95

Leren classificeren in de praktijk

De *DSM-5® Studiegids* helpt u om de - vooral stoornisgerichte - theorie uit de DSM-5 in te zetten in de praktijk. Hoe vertaalt u de classificatiecriteria naar de beleving van de individuele patiënt met al zijn bijzonderheden? Aan de hand van casuïstiek en toetsing van de DSM-5 krijgt u het diagnostisch proces onder de knie.

9789089536280 | paperback | € 79,95

DSM-5 Online: alles in één

Met DSM-5 Online kunt u de volledige inhoud van de DSM-5, met alle stoorniscategorieën, classificaties, criteria en ICD-codes raadplegen. Daarnaast bevat het handige hulpmiddelen zoals beslisbomen voor differentiële diagnostiek, casussen en oefenvragen voor hulpverleners van ieder ervaringsniveau.

www.dsm5online.nl | € 59,95 per jaar

Op de hoogte blijven van nieuws en andere DSM-uitgaven?

 www.dsm-5.nl

DSM-5 ONLINE

Gebruik de DSM-5 zoals u dat wilt

DSM-5 Online bevat de volledige inhoud van de DSM-5, met alle stoorniscategorieën, classificaties, criteria en ICD-codes.

De voordelen van DSM-5 Online:

- Snel DSM-5-classificaties, ICD-9-CM-codes en criteria opzoeken
- Verschillen tussen DSM-IV en DSM-5 uitgelicht
- Differentiële diagnostiek met behulp van beslisbomen
- Screeningsvragen als leidraad voor het diagnostisch onderzoek
- Casussen bij ieder domein, met bespreking en aanbevolen literatuur
- Actueel: herzieningen worden automatisch toegevoegd

Lees meer en neem een abonnement op
 www.dsm5online.nl